

PRESSITEADE nr 64/25

Luxembourg, 5. juuni 2025

Kohtujuristi ettepanek kohtuasjas C-769/22 | komisjon vs. Ungari (Euroopa Liidu väärtused)

ELi väärtused: Kohtujurist Ćapeta on arvamusel, et kuna Ungari keelas või piiras juurdepääsu LGBTI-sisule, on Ungari rikkunud ELi õigust

Kohtujurist tegi Euroopa Kohtule ettepaneku tuvastada ka ELL artikli 2 – milles on sätestatud liidu põhiväärtused – iseseisev rikkumine

2021. aasta LXXIX seadusega, millega võetakse rangemad meetmed pedofiilias süüdi mõistetud isikute vastu ja muudetakse teatavaid lastekaitseseadusi, tegi Ungari eri riigisisestesse õigusaktidesse mitu muudatust (edaspidi „muudatused“). Mitme muudatusega, mis kehtestati Ungari hinnangul selleks, et kaitsta alaealisi, on keelatud või piiratud juurdepääsu sisule, mis kujutab või propageerib „sooidentiteete, mis ei vasta sünni ajal määratud bioloogilisele soole, soomutmist või homoseksuaalsust“ (edaspidi „LGBTI-sisu“). Komisjon esitas nende muudatuste tõttu Euroopa Kohtule Ungari vastu liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi. Ta palus Euroopa Kohtul tuvastada, et Ungari on rikkunud liidu õigust kolmel eri tasandil: teenuste siseturгу käsitlevaid esmaseid ja teiseseid õigusakte,¹ isikuandmete kaitse üldmäärust², mitut Euroopa Liidu põhiõiguste hartast (edaspidi „harta“) tulenevat õigust ja ELL artiklit 2³.

Kohtujurist Ćapeta tegi Euroopa Kohtule ettepaneku otsustada, et hagi kõik väited on põhjendatud.

Esiteks rikuvad **need muudatused teenuste osutamise ja saamise vabadust**, mis on sätestatud liidu esmases õiguses, ning **elektroonilise kaubanduse direktiivi, teenuste direktiivi, audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi ja isikuandmete kaitse üldmääruse** ühes või mitmes sättes.

Teiseks sekkuvad **nimetatud muudatused mitmesse hartaga kaitstud põhiõigusesse, milleks on soo ja seksuaalse sättumuse tõttu diskrimineerimise keeld⁴, era- ja perekonnanelu austamine⁵, sõna- ja teabevabadus⁶ ning õigus inimväärikusele⁷**. Kohtujuristi hinnangul ei saa neid riiveid õigustada Ungari viidatud põhjustega, nimelt alaealiste loomuliku arengu kaitsega ja vanemate õigusega kasvatada oma lapsi kooskõlas oma isiklike veendumustega.⁸ Sellega seoses selgitas kohtujurist, et kõnealused Ungari õigusnormid keelavad alaealiste kaitse nimel LGBTI-inimeste tavaelu kujutamise ega piirdu alaealiste kaitsega pornograafilise sisu eest, mis oli Ungaris seadusega keelatud juba enne muudatusi.

Ungari ei ole esitanud mingeid tõendeid selle kohta, et alaealiste loomuliku arengut saaks kahjustada sisu, mis kujutab LGBTI-inimeste tavalist elu. Seega põhinevad **need muudatused väärtushinnangul, et homoseksuaalide ja mitte-cis-sooidentiteediga inimeste elu ei ole samaväärne või sama staatusega nagu heteroseksuaalide ja cis-sooidentiteediga inimeste elu.**

Kolmandaks oli kohtujurist seisukohal, et Euroopa Kohus peaks komisjoni taotlusel tuvastama, et liikmesriik on iseseisvalt rikkunud **ELL artiklit 2**, milles on sätestatud põhiväärtused, millel Euroopa Liit rajaneb.

Kohtujurist Ćapeta märkis, et liidu õiguskord areneb dialoogi kaudu. See tähendab, et võivad esineda erinevad arusaamad, kuidas ühised väärtused tuleks „konkretiseerida“. Lahkarvamused põhiõiguste sisu üle või lahknevused

kahe või mitme konkureeriva põhiõiguse tasakaalustamisel ei tohiks viia ELL artikli 2 rikkumise tuvastamiseni. Need on osa liidu õigussüsteemis peetavast konstitutsioonilisest dialoogist, mis võimaldab õigusi erinevalt „konkretiseerida“. Sellised lahkarvamused siiski ei eita väärtusi endid.

ELL artikli 2 rikkumine tuleb tuvastada vaid juhul, kui Euroopa Kohus jäeldab, et liikmesriik on rikkunud hartas sätestatud õigust põhjusel, et ta eitas väärtust, mida see õigus konkretiseerib.

Käsitletavas asjas on kohtujurist seisukohal, et küsimust, kas LGBTI-inimesed väärivad liikmesriikides võrdsust austust, ei saa dialoogi kaudu vaidluse alla asetada. Lugupidamatus mõne ühiskonna grupi vastu ja nende marginaliseerimine on „punased jooned“, mis on kehtestatud niisuguste väärtustega nagu võrdsus, inimväärikus ja inimõiguste austamine.

Seetõttu leidis kohtujurist, et seades kahtluse alla LGBTI-inimeste võrdsuse, ei tõenda Ungari, et Euroopa Liidu väärtuste sisu suhtes esineb lahkarvamusi või lahknevusi. Selle asemel eitab see liikmesriik mitut neist põhiväärtustest ja kaldub seega oluliselt kõrvale põhiseadusliku demokraatia mudelist, mida kaitseb ELL artikkel 2.

MÄRKUS: Kohtujuristi ettepanek ei ole Euroopa Kohtule siduv. Kohtujuristi ülesanne on täiesti sõltumatult teha Euroopa Kohtule ettepanekuid talle määratud asjade õigusliku lahenduse kohta. Euroopa Kohu kohtunikud asuvad selles kohtuasjas nõu pidama. Kohtuotsus tehakse hiljem.

MÄRKUS: Liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi liikmesriigi vastu, kes ei täida Euroopa Liidule õigusest tulenevaid kohustusi, võivad esitada komisjon või teine liikmesriik. Kui Euroopa Kohus tuvastab rikkumise, peab asjassepuutuv liikmesriik täitma kohtuotsuse võimalikult kiiresti. Kui komisjon leiab, et liikmesriik ei ole Euroopa Kohu otsust täitnud, võib ta esitada uue hagi ja nõuda rahaliste sanktsioonide määramist. Kui komisjonile ei ole teatatud direktiivi ülevõtmise meetmetest, võib Euroopa Kohus komisjoni taotlusel määrata rahalised sanktsioonid juba esimeses kohtuotsuses.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Ettepaneku [terviktekst](#) on CURIA veebisaidil alates selle ettekandmise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127.

Kohtujuristi ettepaneku ettelugemisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)“ kaudu ☎ (+32) 2 2964106.

Hoiame ühendust!

¹Nimelt [ELTL artikkel 56](#) ja järgmised liidu teisese õiguse aktid: [direktiiv 2000/31/EÜ](#) elektroonilise kaubanduse kohta, [direktiiv 2006/123/EÜ](#) teenuste kohta siseturul ja [direktiiv 2010/13/EL](#) audiovisuaalmeedia teenuste kohta.

² [Määruse \(EL\) 2016/679](#) füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus).

³Euroopa Liidu lepingu [artiklis 2](#) on ette nähtud: „Liit rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine. Need on liikmesriikide ühised väärtused ühiskonnas, kus valitsevad pluralism, mittediskrimineerimine, sallivus, õiglus, solidaarsus ning naiste ja meeste võrdõiguslikkus.“

⁴ Harta [artikkel 21](#).

⁵ Harta [artikkel 7](#).

⁶ Harta [artikkel 11](#).

⁷ Harta [artikkel 1](#).

⁸ Harta [artikli 14 lõige 3](#).